

การพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
THE DEVELOPMENT OF THE LEARNING ACTIVITY PACKAGES TO DEVELOP
INNOVATIVE LEADERSHIP COMPETENCIES FOR UNDERGRADUATE STUDENTS

พัชรา วาณิชวสิน

Patchara Vanichvasin

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

feduprv@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี 2) เปรียบเทียบสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรีก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาวะผู้นำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แผนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) แบบสอบถามความเหมาะสมของชุดกิจกรรม 3) แบบวัดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1) มีแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา 4 แผนประกอบด้วยชุดกิจกรรมซึ่งรวมทั้งหมดมีกิจกรรมจำนวน 20 กิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 4 ด้านคือ ความคิดสร้างสรรค์ ความน่าเชื่อถือ ความเอาใจใส่และความกล้าเสี่ยง โดยใช้ระยะเวลาทั้งหมด 24 ชั่วโมง ซึ่งด้านความคิดสร้างสรรค์มีทั้งหมด 5 กิจกรรม จำนวน 6 ชั่วโมงคือ กิจกรรมพิจารณา ลักษณะ (Attribute) กิจกรรมสร้างวิสัยทัศน์ (Vision Creation) กิจกรรมมองภาพในมิติต่างๆ (Visualization Skills) กิจกรรมเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย (Analogies) และกรณีศึกษาผู้นำที่สร้างสรรค์ ด้านความน่าเชื่อถือมีทั้งหมด 5 กิจกรรม จำนวน 6 ชั่วโมงคือ กิจกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Esteem) กิจกรรมคุณมีดีตรงไหน (What are you good at) กิจกรรมระดับความน่าเชื่อถือ (Level of Confidence) กิจกรรม ภาวะผู้นำในใจคุณ (Your Idol Leader) และกรณีศึกษาผู้นำที่น่าเชื่อถือ ด้านความเอาใจใส่มีทั้งหมด 5 กิจกรรม จำนวน 6 ชั่วโมงคือ กิจกรรมใครผิด (Who's wrong) กิจกรรมข้อมูลป้อนกลับทางบวก (Positive Feedback) กิจกรรมมองหลายมุม (Perspectives) กิจกรรมผลลัพธ์ที่ตามมา (Consequences) และกรณีศึกษาผู้นำที่เอาใจใส่ และด้านความกล้าเสี่ยงมีทั้งหมด 5 กิจกรรม จำนวน 6 ชั่วโมงคือ กิจกรรมเลือกสี (Choosing Colors) กิจกรรมกล้าเปลี่ยน (Dare to Change) กิจกรรมเป้าหมายที่กล้าเสี่ยง (Your Risky Goal) กิจกรรมแลกเปลี่ยน (Exchange) และกรณีศึกษาผู้นำที่กล้าเสี่ยง ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพัฒนาหลังการแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้พัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

2) สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยรวมก่อนใช้ชุดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.62 และหลังการใช้ชุดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.86 โดยระดับสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมหลังการใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านที่พัฒนามากที่สุดคือ ความเอาใจใส่ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.22) และความน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.22) และด้านที่พัฒนารองลงมาคือ ความกล้าเสี่ยง ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.28) และความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.32)

ผลวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมช่วยพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้นและการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นถ้าได้รับการสนับสนุนการพัฒนาจากสถานศึกษา การตระหนักรู้และวินัยในตนเองของผู้เรียนและการพัฒนาภาวะผู้นำอย่างเป็นระบบจากผู้สอน

คำสำคัญ: การพัฒนา ชุดกิจกรรมพัฒนา สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

Abstract

This study was to 1) develop the Learning Activity Packages to develop innovative leadership competencies for undergraduate students 2) compare innovative leadership competencies of undergraduate students before and after the application of the Learning Activity Packages that the researcher constructed. The sample group in this study was 33 undergraduate students who enrolled in leadership skills subject in semester 1/2015. The research instruments were 1) lesson plans using Learning Activity Packages 2) questionnaire asking for appropriateness of lesson plans 3) innovative leadership competencies questionnaires Data analysis was content analysis, mean, standard deviation and t-test. The research results revealed the following:

1) Four lesson plans were constructed using Learning Activity Packages covering 20 learning activities for developing 4 innovative leadership competencies. They are creative, confident, caring and courageous competencies. The sample learned for 24 hours. Learning Activities for Creative competency consisted of 5 activities with 6 hours duration, that is, Attribute Activity, Vision Creation Activity, Visualization Skills Activity, Analogies Activity and Case Study of a creative leader. Learning Activities for Confident competency consisted of 5 activities with 6 hours duration, that is, Self Esteem Activity, What are you good at Activity, Level of Confidence Activity, Your Idol Leader Activity and Case Study of a confident leader. Learning Activities for Caring competency consisted of 5 activities with 6 hours duration, that is, Who's wrong Activity, Positive Feedback Activity, Perspectives Activity, Consequences Activity and Case Study of a caring leader. Learning Activities for Courageous competency consisted of 5 activities with 6 hours duration, that is, Choosing Colors Activity, Dare to Change Activity, Your Risky Goal Activity, Exchange Activity and Case Study of a courageous leader. The effectiveness of the Learning Activity Packages after revising according to experts' opinions was appropriate to be used for developing innovative leadership competencies.

2) Innovative leadership competencies scores before and after the learning from the packages was 3.62 and 3.86, respectively. The posttest scores of innovative leadership competencies were higher significantly than the pretest scores at 0.05 level of significance. In particular, the highest competency development was caring ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.22) and confident ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.22) competencies. The lowest competency development was courageous ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.28) and creative ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.32) competencies.

In conclusion, the Learning Activity Packages can be used to develop innovative leadership competencies with positive results and the development of innovative leadership competencies will be more effective if there are support from educational institutions, self-awareness and self-discipline from learners and systematic development from teachers.

Keywords: Development; Learning Activity Packages; Innovative Leadership Competencies

1. บทนำ

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยนั้น ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของประเทศไทยประการหนึ่งคือการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation) ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์และประเทศเกาหลีใต้แล้ว จะเห็นได้ชัดเจนว่า สิงคโปร์และเกาหลีใต้มีการกำหนดนโยบายให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและมีการวางแผนเพื่อนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ

และเป็นขั้นตอน จนในปัจจุบันทั้งสิงคโปร์และเกาหลีใต้ได้รับความสำเร็จจากการปรับเปลี่ยนนี้เป็นอย่างยิ่งและได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ [1] และการที่ประเทศไทยจะก้าวสู่การเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมแบบนั้นได้ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมคือผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพราะภาวะผู้นำได้รับการแนะนำว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อนวัตกรรม [2]

ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีภาวะผู้นำเป็นกำลังสำคัญในการนำทิศทางประเทศให้อยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ [3] เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศไทยและยิ่งถ้าคนรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมเร็วแค่ไหนก็ยิ่งดีสำหรับประเทศไทยมากขึ้นเท่านั้นโดยเฉพาะการเริ่มพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมตั้งแต่วัยเรียนเนื่องจากผู้เรียนทุกคนล้วนมีศักยภาพในการเป็นผู้นำ [4] ที่รอการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นกำลังสำคัญให้กับประเทศไทยในอนาคต

ถ้าผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบไปด้วยสมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ ความน่าเชื่อถือ ความเอาใจใส่และความกล้าเสี่ยงที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างและ/หรือผลักดันให้เกิดนวัตกรรมได้ [5] ย่อมช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล คิดทำสิ่งใหม่ สามารถปฏิบัติงานที่มอบหมายได้สำเร็จ มีความมั่นใจในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่พบเจอ สามารถทำงานเชิงรุก กล้าเสี่ยง พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถ้าประเทศไทยสามารถพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่ที่มีสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเช่นนั้นได้ก็น่าจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันประเทศไทยไปสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมและก้าวสู่การเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมได้เป็นอย่างดี

Center for Creative Leadership (CCL) ได้ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำในองค์กรชั้นนำจำนวน 462 คน พบว่าร้อยละ 90 รู้สึกว่า การพัฒนาภาวะผู้นำควรเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การศึกษาของผู้เรียนทุกคน [6] และการพัฒนาภาวะผู้นำในผู้เรียนยังได้รับการพิจารณาว่าเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย [7] อีกด้วยเนื่องจากการพัฒนาภาวะผู้นำตั้งแต่อยู่ในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่สามารถทำได้โดยไม่ต้องรอให้มีตำแหน่งงานหรือเข้าสู่โลกของการทำงานก่อนจึงจะได้รับการพัฒนา ซึ่งผู้เรียนควรได้รับการเตรียมความพร้อมที่จะรับบทบาทการเป็นผู้นำในอนาคตข้างหน้า [8]

ในบริบทของการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น สมรรถนะภาวะผู้นำของผู้เรียนได้รับการออกแบบให้เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และขัดเกลาสมรรถนะในบริบทของอุดมศึกษาเพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับอนาคต [9] ซึ่งภาวะผู้นำสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นเรื่องจำเป็นมากเนื่องจากการศึกษาสามารถพัฒนาภาวะผู้นำให้ผู้เรียนพร้อมรับบทบาทผู้นำในอนาคตข้างหน้าและทราบถึงแนวปฏิบัติที่ชัดเจนอันนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการเป็นผู้นำในอนาคต

ผู้เรียนจึงควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อให้สามารถแสดงศักยภาพในการเป็นผู้นำสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ คว่าโอกาสที่เข้ามาในชีวิตและมาเป็นกำลังสำคัญให้กับประเทศชาติในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนควรจะสอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำตั้งแต่ในวัยเรียนอย่างเป็นระบบและช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้นำอย่างแท้จริงด้วยการดึงศักยภาพความเป็นผู้นำของผู้เรียนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการพัฒนาภาวะผู้นำในผู้เรียนนั้นสามารถทำได้ด้วยการใช้กิจกรรมที่แตกต่างและประสบการณ์ที่หลากหลาย [10] เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้โดยคาดหวังว่า ผลการวิจัยจะให้ข้อมูลที่มีประโยชน์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนอันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมรับบทบาทผู้นำในอนาคตข้างหน้าและพร้อมรับมือกับความท้าทายต่างๆ ในศตวรรษที่ 21

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรีก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนา

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีสาขาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งมีทั้งหมด 104 คน

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเฉพาะนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาวะผู้นำสำหรับครูธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 33 คนโดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนเพียงห้องเรียนเดียวในภาคเรียนนี้

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรีก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนา

ตัวแปรอิสระ ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ตัวแปรตาม สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

3.3 เนื้อหา

เนื้อหาวิชาในชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบไปด้วย 8 หัวข้อ ดังนี้

- หัวข้อที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีและตัวอย่างผู้นำต่างๆ
- หัวข้อที่ 2 ความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
- หัวข้อที่ 3 สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
- หัวข้อที่ 4 ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative)
- หัวข้อที่ 5 ด้านความน่าเชื่อถือ (Confident)
- หัวข้อที่ 6 ด้านความเอาใจใส่ (Caring)
- หัวข้อที่ 7 ด้านความกล้าเสี่ยง (Courageous)
- หัวข้อที่ 8 แนวทางประยุกต์ใช้ (Application)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยการพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแผนการสอนและตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมโดยมีรายละเอียดในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจากทฤษฎี งานวิจัยต่างๆ แนวคิดและแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อให้ได้กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในแต่ละด้านและจัดทำขึ้นมาเป็นชุดกิจกรรมจำนวน 4 ชุดสำหรับสมรรถนะในแต่ละด้านเพื่อนำไปใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนจำนวนทั้งหมด 4 แผน แผนการสอนแต่ละแผนใช้ระยะเวลา 6 ชั่วโมงรวมทั้งหมด 24 ชั่วโมง แผนการสอนประกอบไปด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมครอบคลุมสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทั้ง 4 ด้านประกอบไปด้วย 20 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ชุดกิจกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมด้านความน่าเชื่อถือ ชุดกิจกรรมด้านความเอาใจใส่และชุดกิจกรรมด้านความกล้าเสี่ยงซึ่งได้นำไปผนวกเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยชุดกิจกรรมนั้นจะมีทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและดำเนินการปรับปรุง

แก้ไขเพื่อให้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำ อยู่ในตำแหน่งที่ต้องใช้ภาวะผู้นำ รวมทั้งมีผลงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมของชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และแผนการสอนจำนวน 4 แผน ซึ่งในแต่ละแผนประกอบไปด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในแต่ละด้านจำนวน 4 ด้านที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 20 กิจกรรมการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รับฟังข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปปรับปรุงชุดกิจกรรมเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากนั้นจึงได้ปรับปรุงชุดกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบในแผนการสอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสมของชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรีก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนา

ขั้นตอนนี้ประกอบไปด้วยการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยมีรายละเอียดดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาวะผู้นำและนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานี้มีจำนวนทั้งหมด 33 คน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทั้ง 4 ด้านที่พิจารณาจากความถี่ของการแสดงพฤติกรรมตามแนวคิดของสมรรถนะ โดยเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert ได้แก่ ระดับ 5 หมายถึงแสดงพฤติกรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ ระดับ 4 หมายถึงแสดงพฤติกรรมนี้บ่อยครั้ง ระดับ 3 หมายถึงแสดงพฤติกรรมนี้บางครั้ง ระดับ 2 หมายถึงแสดงพฤติกรรมนี้น้อยครั้ง และระดับ 1 หมายถึงไม่เคยแสดงพฤติกรรมนี้เลย แบบวัดมีจำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีจำนวน 60 ข้อตามงานวิจัยของ Patchara Vanichvasin [5] เรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้นำในประเทศไทยที่พัฒนามาจากทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่ดีขององค์กรชั้นนำ

เกี่ยวกับสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 4 ด้านได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความเอาใจใส่ และด้านความกล้าเสี่ยง โดยผู้วิจัยได้ปรับลดจำนวนข้อลงเหลือ 30 ข้อและปรับข้อความให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้แบบวัดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนการใช้ชุดกิจกรรมกับนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาวะผู้นำจำนวน 33 คน ซึ่งเมื่อนิสิตได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาวะผู้นำนี้ นิสิตจะได้

1. เรียนรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผ่านแนวคิด ทฤษฎีและตัวอย่างผู้นำต่างๆ

2. ประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผ่านชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่แตกต่างเพื่อกระตุ้นให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายอันนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

3. ประเมินระดับสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมตามความเป็นจริงและพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผ่านชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

หลังจากนั้นจึงดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในแผนการสอนจำนวน 4 แผนแล้วประเมินจากแบบวัดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมหลังการใช้กับนิสิตชุดเดิม โดยผู้วิจัยได้ทำการบันทึกผลการประเมินก่อนและหลังการใช้เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทั้งในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านโดยนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยใช้สถิติค่าที (t-test)

5. ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมพบว่า มีแผนการสอนจำนวน 4 แผนใช้ระยะเวลา 24 ชั่วโมงประกอบด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจำนวน 4 ชุดมีทั้งหมด 20 กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ ความน่าเชื่อถือ ความเอาใจใส่และความกล้าเสี่ยง โดยในแต่ละชุดกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

ด้านความคิดสร้างสรรค์มีทั้งหมด 5 กิจกรรม จำนวน 6 ชั่วโมงคือ กิจกรรมพิจารณาลักษณะ กิจกรรมสร้างวิสัยทัศน์ กิจกรรมมองภาพในมิติต่างๆ กิจกรรมเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย และกรณีศึกษาผู้นำที่สร้างสรรค์

ด้านความน่าเชื่อถือมีทั้งหมด 5 กิจกรรม จำนวน 6 ชั่วโมงคือ กิจกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง กิจกรรมคุณมีดีตรงไหน กิจกรรมระดับความน่าเชื่อถือ กิจกรรม ภาวะผู้นำในใจคุณ และกรณีศึกษาผู้นำที่น่าเชื่อถือ

ด้านความเอาใจใส่มีทั้งหมด 5 กิจกรรม จำนวน 6 ชั่วโมงคือ กิจกรรมใครผิด กิจกรรมข้อมูลป้อนกลับทางบวก กิจกรรมมองหลายมุม กิจกรรมผลลัพธ์ที่ตามมา และกรณีศึกษาผู้นำที่เอาใจใส่

ด้านความกล้าเสี่ยงมีทั้งหมด 5 กิจกรรม จำนวน 6 ชั่วโมงคือ กิจกรรมเลือกสี กิจกรรมกล้าเปลี่ยน กิจกรรมเป้าหมายที่กล้าเสี่ยง กิจกรรมแลกเปลี่ยน และกรณีศึกษาผู้นำที่กล้าเสี่ยง

ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่่นำมาจากทฤษฎี งานวิจัย แนวคิดและแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะแต่ละด้านอยู่แล้ว แต่ก็ควรปรับแก้ให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะแต่ละด้านและมีกิจกรรมพัฒนาเพื่อกระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วมก่อนเริ่มทำตามชุดกิจกรรมจริงที่ออกแบบไว้ และเนื่องจากมีจำนวนนิสิต 33 คน อาจใช้เวลาทำกิจกรรมมากเกินไปกว่าระยะเวลาที่กำหนด ควรปรับลดขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้กระชับและรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ออกกิจกรรมพัฒนาที่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นที่จะนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

2. ผลการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี (รวมทุกด้าน)

ระดับสมรรถนะ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	33	3.62	0.20	5.74*
หลังเรียน	33	3.86	0.23	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของนิสิตหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.23) สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.20) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี (ด้านความคิดสร้างสรรค์)

ระดับสมรรถนะ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	33	3.49	0.48	4.38*
หลังเรียน	33	3.70	0.32	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 0.32) สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.48) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี (ด้านความน่าเชื่อถือ)

ระดับสมรรถนะ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	33	3.48	0.26	8.37*
หลังเรียน	33	3.78	0.22	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความน่าเชื่อถือของนิสิตหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความน่าเชื่อถือ ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.22) สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความน่าเชื่อถือ ($\bar{X}$ = 3.48, S.D. = 0.26) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี (ด้านความเอาใจใส่)

ระดับสมรรถนะ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	33	3.90	0.34	7.23*
หลังเรียน	33	4.20	0.22	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความเอาใจใส่ของนิสิตหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความเอาใจใส่ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.22) สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความเอาใจใส่ ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.34) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี (ด้านความกล้าเสี่ยง)

ระดับสมรรถนะ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	33	3.61	0.42	2.66*
หลังเรียน	33	3.74	0.28	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความกล้าเสี่ยงของนิสิตหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความกล้าเสี่ยง ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.28) สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความกล้าเสี่ยง ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.42) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. สรุปและอภิปรายผล

ชุดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีทั้งหมด 4 ชุดพร้อมกิจกรรมจำนวน 20 กิจกรรมครอบคลุมสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ ความน่าเชื่อถือ ความเอาใจใส่และความกล้าเสี่ยงโดยชุดกิจกรรมเหล่านี้ได้นำไปใช้ประกอบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการสอนจำนวน 4 แผน ระยะเวลา 24 ชั่วโมงและประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความเหมาะสมเนื่องด้วยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในแต่ละด้านอย่างละเอียดจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำชุดกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบและเมื่อนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้เป็นการเรียนรู้อยู่ในแผนการสอนที่ใช้สอนผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาก็สามารถช่วยเพิ่มสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้กับผู้เรียนให้สูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ DuBrin [11] ที่ระบุไว้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำสามารถทำผ่านระบบการศึกษาและ Kuh & Others [12] ระบุไว้ว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทักษะภาวะผู้นำผ่านการเข้าร่วมเรียนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนได้

ผลวิจัยยังได้นำเสนอข้อมูลสำคัญให้ทราบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีอยู่แล้วและมีอยู่ในระดับปานกลางถึงมากด้วย ซึ่งเมื่อได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนก็สามารถพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำของตนเองให้สูงมากยิ่งขึ้นได้ และคงเป็นเรื่องน่าเสียดายหากผู้เรียนไม่ได้รับโอกาสในการตั้งศักยภาพภาวะผู้นำที่มีอยู่ ออกมาใช้เพราะนั่นย่อมส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้ใช้สมรรถนะภาวะผู้นำที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสมควรจะเป็น

นอกจากนี้ผลวิจัยยังช่วยยืนยันอีกด้วยว่า การพัฒนาภาวะผู้นำในบริบทการศึกษาผ่านการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสามารถช่วยพัฒนาภาวะผู้นำได้ตามที่ Astin [10] ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำในผู้เรียนต้องใช้กิจกรรมที่แตกต่างและประสบการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมร สุวรรณมิตร [13] ที่ใช้กลวิธีการพัฒนาสมรรถนะผู้นำของนิสิตพยาบาลโดยส่งเสริมให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถกัญญา เอี่ยมพญา [14] ที่ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับผู้ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และจากผลการวิจัยก็พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมสามารถช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้นำนักศึกษาได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในบริบทการศึกษาให้ดีและมีประสิทธิภาพควรทำความเข้าใจองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการดังต่อไปนี้คือ

1. การสนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำ (Support) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องภาวะผู้นำโดยอาจจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำในหรือนอกหลักสูตรหรือเสริมหลักสูตรก็ได้เพราะจากผลวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีสมรรถนะภาวะผู้นำเหล่านี้ติดตัวอยู่ในระดับปานกลางไปจนถึงมากอยู่แล้วและควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้ใช้สมรรถนะเหล่านั้น ดังนั้นสถานศึกษาจึงนับว่ามีส่วนสำคัญในการช่วยสนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำด้วยการประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำของผู้เรียนและจัดกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับที่ Mozghan, Parivash, Nadergholi & Jowkar [15] ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำนั้นได้รับการพิจารณาว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย

2. การตระหนักรู้และวินัยในตนเอง (Self-awareness and Self Discipline) เนื่องจากการพัฒนาภาวะผู้นำเป็นการพัฒนาตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจึงต้องประเมินระดับสมรรถนะตามความเป็นจริงเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาระดับสมรรถนะให้เพิ่มมากขึ้นและพร้อมลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้มากที่สุดเพื่อให้ได้รับประสบการณ์การเป็นผู้นำที่นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำนั้นๆ ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องตระหนักรู้ถึงระดับสมรรถนะที่มีอยู่จริงและที่ควรจะมีใน

อนาคตเพื่อรับบทบาทผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องมีวินัยในตนเองในการฝึกฝนและหมั่นพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามที่ Higher Education Research Institute ได้ระบุไว้ว่า ผู้เรียนทุกคนล้วนมีศักยภาพในการเป็นผู้นำ [4]

3. การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ (Skills Development) การพัฒนาภาวะผู้นำควรจัดทำอย่างเป็นระบบโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริงสอดคล้องกับที่ DuBrin [11] ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกปฏิบัตินั้นจำเป็นต่อการพัฒนาและปรับปรุงทักษะโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีที่เรียนในกิจกรรมเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำในบริบทการศึกษาก่อนเข้าสู่โลกการทำงานจริง ซึ่งสอดคล้องกับที่ Cohen [16] ได้ระบุไว้ว่า ผู้เรียนต้องได้รับโอกาสประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียน นอกจากนี้ควรมีการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจวัดความสำเร็จจากการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยเติมเต็มศักยภาพความเป็นผู้นำของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้สอนสามารถนำชุดกิจกรรมไปพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นวิชาที่สอนภาวะผู้นำโดยตรง

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ใช้เป็นกรอบวิจัยมาจากข้อค้นพบทางทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำและแนวปฏิบัติที่ดีจากองค์กรชั้นนำตามผลการวิจัยของ Patchara Vanichvasin [5] ซึ่งอาจแตกต่างจากสมรรถนะภาวะผู้นำของผู้เรียนในบริบทการศึกษาได้ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะภาวะผู้นำของผู้เรียนในบริบทของการศึกษาโดยตรงเพื่อออกแบบชุดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทจะได้พัฒนาภาวะผู้นำได้ตอบโจทย์และตรงตามความต้องการผู้เรียนมากที่สุด

2. การวิจัยครั้งนี้ทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตในสาขาธุรกิจและคอมพิวเตอร์เท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยกับนิสิตสาขาอื่นด้วยเพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถนะภาวะผู้นำว่าแตกต่างกันหรือไม่เพื่อนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้เรียนให้ตรงกับคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละสาขาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกรียงกานต์ กาญจนะโกคิน. 2555. **ผู้นำด้านนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพธุรกิจ. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2558, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/466874>
- [2] Gumusluoglu, L., & Ilsev, A. 2009. Transformational Leadership and Organizational Innovation: The Roles of Internal and External Support for Innovation. *Journal of Product Innovation Management*, 26, p. 264-277.
- [3] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2551. **สร้างภาวะผู้นำในเด็กและเยาวชนไทย**. บางกอกทูเดย์. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2558, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=2567&Key=hotnews>
- [4] Higher Education Research Institute. 1996. **A Social Change Model of Leadership Development (Version III)**. Los Angeles: University of California Los Angeles Higher Education Research Institute.
- [5] Patchara Vanichvasin. 2009. **A Development Model of Innovative Leadership Competencies in Selected Leaders in Thailand**. Doctoral Dissertation, Assumption University.
- [6] Van Velsor, E. & Wright, J. 2012. **Expanding the Leadership Equation Developing Next-Generation Leaders**. Center for Creative Leadership. Retrieved April 30, 2016, from <http://insights.ccl.org/wp-content/uploads/2015/04/ExpandingLeadershipEquation.pdf>
- [7] Mozghan, A., Parivash, J., Nadergholi, G., & Jowkar, B. 2011. Student Leadership Competencies Development. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15 (2011), p. 1616-1620.
- [8] Rudolph, F. 1990. **The American College and University: A History**. Athens: The University of Georgia Press.
- [9] Seemiller, C. 2014. **The Student Leadership Competencies Guidebook**. San Francisco: Jossey-Bass.
- [10] Astin, A.W. 1993. An Empirical Typology of College Students. *Journal of College Student Development*, 34 (1), p. 36-46.
- [11] DuBrin, A.J. 2010. **Principles of Leadership**. 6th Ed. Canada: South-Western Cengage Learning.
- [12] Kuh, G.D., Shedd, J.D., & Whitt, E.J. 1987. Student Affairs and Liberal Education: Unrecognized (and Unappreciated) Common Law Partners. *Journal of College Student Personnel*, 28 (3), p. 252-260.
- [13] อมร สุวรรณนิมิตร. 2558. กลวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตพยาบาล. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. ปีที่ 11 (ฉบับพิเศษ), น. 472-478.
- [14] อรทัยญ์ เอี่ยมพญา. 2553. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม**, 9(1), น. 43-55.
- [15] Mozghan, A., Parivash, J., Nadergholi, G., & Jowkar, B. 2011. Student Leadership Competencies Development. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15 (2011), p. 1616-1620.
- [16] Cohen, D.J. 2007. The Very Separate Worlds of Academic and Practitioner Publications in Human Resource Management: Reasons for the Divide and Concrete Solutions for Bridging the Gap. *Academy of Management Journal*, 50 (5), p. 1027-1032.